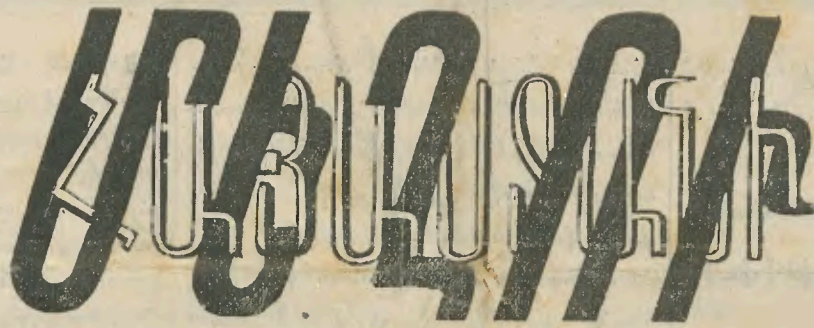

Տարեկան գինն է 10 ռուբլի:
վեց ամսուանը՝ 5 ռ., երեք ամսուանը՝ 3 ռ., ամիսը 1 ռ.:
Առանձին համարներով իւրաքանչիւրը 5 կոպէկ:
Խմբագրատունը բաց է ամեն օր բացի կիրակի և առաջ օրերից
առաւօտեան 11—2 ժամը կէսօրից յետո:

Օտարադպրացիք զիմում են ուղղակի խմբագրութեան հետեւ
հարցնելով. — В. ред. издана «Мелу Агапостан», в Тиф-
лисе, под редакцией «Meghou Haïastani», à Tiflis.
(Caucase).

Խմբագրութեան ուղղած թէ յօդուածները և թէ նամակները
պէտք է պարզ դրուած լինին դրոշմ ստորագրութեամբ և հասցէով:
Խմբագրութեան կարող է փոփոխել, ուղղել և կրճատել յօդուած-
ները: Խմբագրութեան իւր վերայ չէ առնուած յետ ուղարկել յօ-
դուածները և պահուած է երկու ամիս մինչև ընդհանուր:

Յայտարարութիւններ համար վճարում են ամեն մի բառին 2 կոպ:
Յայտարարութիւններ ընդունվում են հայերէն և օտար լեզուներով:
Յայտարարութիւններ ընդունվում են միմիայն պ. Դանիկընանի
պատկերով:

ՄԵՐ ԿԱՆԱԿԻ ԻՆՆԵՐՈՐԴՍՈՒՆ

ՔԱՆԱԿԻ ԻՆՆԵՐՈՐԴՍՈՒՆ

Կրկնապարակի նոյն դիրքով և ծրագրով.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.
I) Պատկերային կարգադրութիւնը. — II) Առաջնորդներ առօրեայ ամենա-
տեսակ խնդիրներին մասին. — III) Ներքին տեսութիւն. — Տեղական և հասարակական
խնդիրներին վերաբերող հարցերը յօդուածներ և թղթակցութիւններ. — IV) Քաղաքա-
կան վիճակի վերայ յօդուածներ և լուրեր. — V) Մանր լուրեր. — VI) Խառն լու-
րեր. — VII) Բանասիրական. — Ֆէլիէտոններ, Պատկերներ, Վէպեր, Մատենախո-
սութիւններ, Վնասագրութիւններ, Վիտտիկանց և արհեստից վերաբերող յօդուած-
ներ. — VIII) Պատասխաններ. — IX) Յայտարարութիւններ զանազան լեզուներով:

Տարեկան բաժանորդագրին է 10 ռուբլի կիսամեայ 5 ռուբլի.

Փոստի և հոսան հաղորդագրութեան ծախսը խմբագրութեան վերայ է:
Ստորագրվել կարելի է Թիֆլիսում. I) Խմբագրատանը. — II) պ. Բ.
Շահվերդովի գործակալութիւնում. — III) պ. Յ. Շահինեանցի խանութ-
ւում:

Այսօր կիրակի, 19-ին յունիսի, առաւօտեան ժամը 11-ին, Քա-
ղաքային տան գահին ընդհանուր տեղի կ'ունենայ ԿՈՎԱԿԻ ԻՆՆԵՐՈՐԴՍՈՒՆ
ՔԱՆԱԿԻ ԻՆՆԵՐՈՐԴՍՈՒՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՐԴ, ընկերու և
հաստատուելու համար ընկերութեան 1886-ի նախնական հաշիւը:

(10) 1—1

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԿ ԵՎ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Ե

Բ. ՇԱՀՎԵՐԴՅԱՆԻ ԳՐԱԽԱՆՈՒԹՈՒՄ

„ՀԱԳՆԵՐԳ ՀԱՅԿԱԿԱՆ“

Երաժշտական խաղերի զանազան համար
ՅՕԲԻՆԵՅ
ԳԵՆԱՐԱՆՈՒ ՂՈՂԱՆԵԱՆ
Գինն է 1 ռ. 50 կոպ.

ՖԵԼԻԵՏՈՆ

(ԱՆԷՔՍԱՆԳՐՈՂՈՒՅ)

ՀԱՅԵԼԻ

ՋԱՆԵՇԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ.

Լոյս է տեսնում ամիսը մի անգամ
Գրք տարի.
№ 1 Յունիսի.

Յայտարարութիւնները տպվում են ձերի

Ստորագրուել ուղղորդել թող զիման

Թիֆլիսի Մեղրի խմբագրութեանը.

Խմբագրութեանը միշտ փակ է.

Լուրջ թղթակցութիւնները չեն ընդուն-
վում.

Նմանակ Գրքերում, մկրտվում Թիֆլիսում.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.

Մեր ընթերցողներին. — Նախապա-
րաստութիւն. — Նամակ Պոլսից. — Խառն
լուրեր. — Հայերի հեռագիրներ. — Խմբա-
գրութեան պատասխաններ. — Յայտարա-
րութիւններ (տեղեկատու կենդանաբա-
նական):

ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՏՈՂՆԵՐԻՆ.

Մեր յարգելի ընթերցողը անշուշտ
կը յիշեն, որ անցեալ տարի հակառակ
մեր խոստման չկարողացանք Հայերին
չարունակել և Յունիսի համարից յե-

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.

Ներքին Տեսութիւն. — (Հին
Նախնական). — Առաջնորդներին վեր-
ջ. Մ. Ս. Կաթողիկոսի. — «Արձագան-
ք» աշխատակից պ. Բովիկ Գրիգորի. —
Տրախոմա հիւանդութիւնը ս. Լեւոնյանի
ձեռագրութեամբ:

Մանր լուրեր:

Քաղաքական. — Սերբիա և Յու-

նաստան. — Քաղաքական լուրեր:

Յայտարարութիւններ:

Ֆէլիէտոն. — («Հայկիկ»):

ԹԻՖԼԻՍ, 19 ՅՈՒՆԻՎԱՐԻ 1886 թ.

—
II

Մենք մեր անցեալ յօդուածում
այն միտքը յայտնեցինք, որ մեր
ժողովուրդը գտնուելով փոփոխման
վիճակի մէջ, չունի իւր կեանքի ո-
րոշ սկզբունքներ և զաղափարներ,
նա ապրում է և գործում րոպէս-
կան տպաւորութեանց ներքոյ: Այս
վիճակն աւելի փառնաւոր և խեղճ
վիճակ է, քան այն աղէտ ժողովրդի
կեանքն, որ ունի իւր հիմունքները,
թող լինին նոքա նախապաշարմունք,
թէ աւանդութիւնը որոնք նրան
այդ ժողովրդին իրեն առանձին
մարմին ուրիշներից զատած պահ-
պանուած են: Այդպիսի ժողովուրդն
իւր տղիտութեամբ և կրօնական

տեսնականութիւն, որոց կորուստը խոր
խոցում է մեր սիրտը, բայց ժողովուրդը
միջոց չէ ունենում նոցա կենսագրու-
թեան հետ ըստ պատշաճին ծանօթա-
նալ, որ միջոց ունենայ իւր կենդանու-
թեան ժամանակ նմանող և հետեղ լի-
նի նոցա, ուստի և մենք յարմար դա-
տեցինք յայտնել մեր աշխատակից Պ.
Պապիս թուին կազմել մի «Ժողովածու
զամբանականաց» և տպագրել այն Հայե-
լի մէջ 'ի հրահանգութիւն զամբանա-
կան խօսողներին:

Ուրախ ենք, որ մեր աշխատակիցը
կատարել է արդէն իրեն եղած այդ
յանձնարարութիւնը, որի տպագրութիւ-
նը սկսում ենք ներկայ համարից: Յայտ-
նելով այս մասին մեր ընթերցողներին,
յոյս ունենք, որ այսուհետև իւրաքան-
չիւր աչքի ընկնող հանդուցեալ ըստ ար-
ժանւոյն կ'ընտանտուրի հասարակու-
թեան կողմից, որովհետև նա միջոց կու-
նենայ 'ի հնորէս յիշեալ ժողովածուի 'ի
մօտոյ ծանօթանալ նորա բարի գործե-
րի հետ, զամբանականները նուիրուած
են յանազան տեսակ անձանց, այսինքն
այնպիսեաց, որք ի միասին առած կ'աղ-
մու են անխորի որեւէ տեղի մի հասա-
րակութեան աչքի ընկնող ներկայացու-
ցիւններ զատակարգ. առել է թէ 'ի մե-
կարդի մարդ էլ որ մեռնելու լինի' նո-
րան համապատասխան զամբանական
զտնելը դժուար չի լինիլ ժողովածուի
մէջ:

ՆԱՄԱԿ Կ. ՊՈԼՍԻՅ (Լեւ. Հայկիկ).

10 դեկտ.

Առաջին նամակին յետոյ Հայերէնը

Թէ յեղական որոշ աւանդութիւն
ներով հանդերձ աւելի ապահով է
իւր զոյգութեան պահպանութեան
վերաբերութեամբ ներկայումս, քան
փոփոխման վիճակի մէջ գտնուող
ժողովուրդն, որ իւր նախնի կեան-
քի հիմունքը կազմող սովորութիւն-
քն ու աւանդութիւնք թողնելով
պիտի մննէ նոր կեանքի մէջ, որոյ
համար նոր սկզբունքներ և զաղա-
փարներ իրեն հիմն ընդունի միայն
այնպէս, որ կարողանայ իւր զոյգու-
թիւնն իրեն առանձին մարմին պահ-
պանել: Այս շատ ծանր վիճակ է և
այս վիճակի մէջ ժողովրդին զեկա-
վարողներն ու առաջնորդներն պէտք
է մեծ բարեխղճութեամբ վարվին,
ամենակն կապերը արձակած բազ-
մութեան կրքերին և ձգտումներին
չը պիտի հետեւին այլ մի կողմ
թողնելով կեղծ ժողովրդականու-
թիւնն ու համակրութիւնը խտրու-
հակն նորա կազմակերպութեան վե-
րայ, զգուշութեամբ նորա մի հիւս-
ցած սովորութիւնը նորով՝ բայց նո-
րա առանձնայատուկութեանց յարմա-
րեցրած նորով փոխարինեն: Այլա-
պէս վարվող թէ ուսուցանական,
լինի նա ուսուցիչ կամ մասնաւ-
գիր, և թէ հրապարակաօրէն իւր
փնտասկար գործողութեան մէջ ոչ
անկեղծութիւնն և ոչ էլ համազ-
մունքն արդարացեալ կարող են: Յա-
վըտակողն էլ կարող է արդարանալ

մէջ զոհութեամբ սրտի տեսնելուս բազ-
ղը զիս կ'ընտանտուրի գործեալ զրիչ ձեռք
առնուլ:

Յոյժ գժուարին է ներկայ պարագայից
մէջ ընտրութիւն ընել թղթակցի մը՝
հաղորդելիք նիւթից մէջ, որ կողմը ալ
զառնալու ըլլատ, նիւթից առաւ հոնձ
մը կրնաս ընել, սակ կորիճ մանդաղ մը
ունենալու է, զոր ձեռք ձգելը դժուա-
րին է: Բնաւ ինչ որ ըլլայ նէ՛ զարձեալ
ազգային խնդիրներ մեծ կշիռ ունենա-
լու են, ըսել է թէ՛ հարկ անհրաժեշտ
կայ թղթակցի մը նախ անոյ իւր բե-
րան բանալ և ահաւասիկ խոնարհելով
այդ խնդրոց առաջ՝ ես ալ անով կրա-
նամ:

Աղբ. ժողով վերջ 'ի վերջոյ դուա-
րեցաւ ամսոյս 6-ին և Ամեն. Յարութիւն
պատրիարք Կ. Պօլսոյ՝ Ս. Երուսաղէմայ
պատրիարք հռչակեցաւ, ընտրութիւնէն
ետք ժողովական երեսփոխան է ֆէլիքս
մէջ մը մէկէն խելամուտով և չորս դին
նայելէն ետքը տեսնի, զի ոչ զոր ունին
Կ. Պօլսոյ պատրիարքական աթոռին
վրայ ըզմեցնելու, ուստի և յետոյ ըն-
կրկեցան պարզ ընտրութեան եղանակէն
և յիշեալ ընտրութեան հետեալ բա-
նաձեւ ընծայեցին զգամեն. Յարութիւն
պատր. ձանձնալ իրեն ընտրեալ պա-
մանակ մի պարտաւորել զ'երկին Սըր-
բաղնութիւն հրաժարի 'ի տիտղոսէ պա-
րաբարութեան Երուսաղէմայ տալով նմա
Երուսաղէմ բնակիլ Բիւզանդիոնի մայրա-
քաղաքին մէջ: Այս աթոռ ժողովի
զոյգումն ետքը ազգ. ժողովին կողմանէ

իւր այն համոզմունքով, թէ ունե-
ցողը պարտական է չունենցողին:

Եթէ ես իրեն հրապարակաօր
կրօնի ազդեցութեամբ որ և է ազ-
գութեան պահպանութիւնը փնտա-
կար եմ համարում և կաշկանդող
յառաջադիմութեան, նախ պէտք է
հաստատում այդպիսի ազդի մէջ
զէթ կրօնի ազդեցութեան համա-
հասար զօրեղ զաղափարներ ազ-
գութեան վերայ, ապա երկիւղ չը
կրնմ այդ ազդի կրօնական անտար-
բերութիւնից ազգութիւնը կորցնե-
լու մասին:

Հակառակ դէպքում ես յան-
ցաւոր եմ և ոչ մի անկեղ-
ծութիւն և համոզմունք չեն կա-
րող ինձ արգարացնել:

Եթէ ես իրեն հրապարակաօր
կամենում եմ փոփոխման վիճակի
մէջ գտնուող մի ժողովրդի ընտա-
նական կեանքի մէջ յեղափոխու-
թիւն մտցնել, որին ալ քաղաքական
ամուսնութիւն. ես պէտք է ամուս-
նացողներին մէջ ընտանական կեանքի
վերաբերութեամբ այնպիսի սուրբ և
բարձր զաղափարներ հաստատում որ
նոքա իրանց կապը քաղաքական ա-
մուսնութեամբ էլ այնպէս սուրբ և
անխզելի համարեն, ինչպէս երկու-
ցու սրբազործած և Աստուծոյ պա-
տուիրանին համաձայն եղած ամուս-
նութիւնը: Ապա թէ ոչ ես յանցա-

պատգամաւորութիւն մի առաքեցաւ առ
ամեն. Յարութիւն սրբազան (Պատրի-
արք չենք ըսել, ըստ որում առ ժամ
կրկու անգամ պատրիարքական տիտ-
ղոսներէն ալ բռնի հրաժարեալ կ'ընկա-
տեմք զինքը), որոյ պատրիք և իրաւունք
տրուեցաւ հաղորդել 'իւրին Սրբազնու-
թեան ժողովին արգիւնքն: Անցեալ օր չու-
կային մէջ տանալ երեսփոխանք կիսօրին
կեդր. թէ զարձեալ ազգային ժողով մը
զուսմանու է զ'երկին Սրբազնութիւն
ձանձնեցի տալու նախ կաթողիկոս տանն
Կիլիկիոյ, միայն այնու պայմանաւ և
բանաձեւով, զի զարձեալ տիտղոսն կրե-
լու Երուսաղէմէն զերծ մնայ և նստի Կ
Պօլսոյ, և ապա կրկին մի երբորդ ժո-
ղով՝ միացնելու աղաքաւ: Սոյն և Աղ-
թամարայ կաթողիկոսութիւնը, այս
վերջնայ պաշտօնն ալ նորէն յանձին
Ամեն. Յ. սրբազանի ձանձնալու պայմա-
նաւ, սակայն զարձեալ չթողով, որ 'իւր-
րին սրբազնութիւն Պօլսէն դուրս ելնէ:
Այս առաքելութիւն հաւանական կ'ընկ
եղեր շատ շատերու, վասն զի յարած
են Երուսաղէմայ Սրբ. Գարի Պօլսոյ թըղ-
թակից Պ. Գարեգին կարծեաց, որ իւր
զեկու. 1 թուով նամակին մէջ (Նոյր-Գար
№ 213) հետեալը կ'առարկէ «վանա-
» կան մեծաւոր ընտրութեան ժամա-
» նակ ազգականի խնդիրն նկատողու-
» թեան արժանի կարեւոր խնդիր մ' է:
» Յարութիւն սրբազան այդ առաւելու-
» թիւն ալ ունի, աշխարհիս երեսը մե-
» նակ մարդ մը է, հետեալաբար ազգա-
» կան մեղացանելու հոգսն ալ աղաւ է:
» Մինչև իսկ իւր անձնական հարստու-

ւոր կը լինիմ իբրեւ պոռնիկութեան նպաստող և այսօր քիչ կան մեր մէջ այնպիսիք որոնք ապրում են պոռնիկութեամբ և արդարանում են նրանով, որ նոքա քաղաքական ամուսնութեամբ կապուած են, մինչև իսկ ամուսնացած և որդոց տէր անձինք: Այսպիսի դէպքում ևս ոչ անկեղծութեամբ և ոչ համոզմամբ արդարանալ կարող եմ քարոզած ֆեմինիստական գաղափարներին համար: Ես ինձ համար կարող եմ սխալել բայց իրաւունք չունիմ ուրիշին՝ ամբողջ ժողովուրդը սխալ մէջ գրել:

Այս և այսպիսի աններելի սխալներ մեր մէջ յայտնուած շատ ուսումնականներու ուսուցիչներ և մանաւանդ հրապարակախօսներ գործել են և անշուշտ կը շարունակեն էլ գործել, ոչ ոք չը կայ զսպող և կշռող ու դատող որովհետեւ մեր ժողովուրդը փոփոխման վիճակի մէջ է: Ձը կան նորա մէջ կազմակերպուած որոշ խմբեր իրանց հաստատուն համոզմունքներով և զաղափարներով, որ գաղափար կանգնեն ամեն անգոյշ հասարակական գործչի զէլին: Այստեղից է այսօրվան մեր բարոյական անկումն, որ մեր ձեռաց գործ է ու մենք չենք ուսուցում նրան ճանաչել և ցաւ ենք յայտնում նորա համար, ու կողմնակի կերպով էլ 'ի չքմեղս լինում թէ ամեն մարդ սխալական է, սը-խալվել կարելի է, միայն որ այդ սխալն անկեղծօրէն լինի և համոզ-

մամբ: Հապա իմ սխալով ուրիշն ընդհանուրին հասած ֆեմինիստիկ պատասխանաւոր:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՆՆԻ ԱՌԻՏԵԼԻՆ

(Թողարկուած ինչ «Մեղու» շաբաթօրէնի լրագրի)

Անցեալ դեկտեմբերի 22-ին կիրակի օրն կարգացուցաւ Վեհափառ Հայրապետի օրհնութեան անդրանիկ կոնգրէսը շքեղ հանդէսով քաղաքիս Ա. Պէտրոք եկեղեցում պատարագի միջոցով Առաքելոցից յետոյ սրբատառ կոնգրէս կարգաց ինքն բարձրագոյն փոխանորդ վեհապետ Յովսէփ վարդապետն փնաւեանց եկեղեցւոյ սեղանի վերայ, ուր պատրաստուած էր մի զրակալ կարմիր մահուտով ծածկուած այս և այն կողմէն յարմարեցած երկու ծաղիկայ պսակներ. իսկ յանուն Վեհափառ Հայրապետին հասարակութեան կողմից նուիրած մի ծաղիկայ բոլորչի պսակ գոյնզգոյն սաղարթալից վարդերով պատած՝ դրուած էր գրակալի ծաղիկայն որի ծայրերից կախած մի լայն դեղնագոյն ժապատէն և խոշոր տառերով գրած նորա վերայ «Մեղու» կախաղէթն աւելնայն Հայոցոյ:

Եկեղեցին սովորականից դուրս լցուած էր խուռն բազմութեամբ աւանդ և կանանց թէ հոգեւոր և թէ աշխարհականների ամեն դասակարգի անձինքներ, աստիճանաւորներէ

սկսեալ մինչև յետին ժողովուրդը. ըստ որում վաղօրոք փոխանորդն հրաւիրագրեր էր կարգել պատերին այսօրուայ հանդիպին առթիւ: Կոնգրէսը կարգալիս ժողովուրդը մի ներքին հոգեզմայլ զգացմունքով անմը-ռունչ լսում էր մինչև վեհապետ պա-փակեց բարձրագոյն փոխանորդը կոնգրէսը իւր հետեւեալ ազգու ծառով:

Նորին Վեհափառութեան Հայրապետական օրհնութեան անդրանիկ կոնգրէսն է, որ սուրբ տաճարիս մէջ կարգացի 'ի լսելիս Ձեր, ով քաջանայք և ժողովուրդը, Նորին Վեհափառութիւնը որպէս հոգեւոր հայր օրհնում է մեզ, և որպէս գորովագութ ծնող հայրական քաղցրութեամբ խրատում է ամենին, և պարզօրէն սովորեցնում է իւրաքանչիւրոց մեզ վերաբերեալ սեպտէ պարտականութիւնները, բայց է անուր մեր առաջին աւետարանական այն ուղիղ և անմոլար ճանապարհը, որը տանում է հասցնում է մեզ դէպի պարտաճանաչութիւն, 'ի սէր, 'ի միաբանութիւն, 'ի զգաստութիւն, դէպի երջանիկ կեանք. յետո՛ւ ամբարձրութիւն, յետո՛ւ անմահութիւն և դէպի արքայութիւն այս աղ-ցաւոր և վստայից կեանքից յետո:

Վեհափառ Հայրապետն մեր որպէս հոգեւոր հայր և աւետարանական անու-հաճայն սրբնոր մեզմ սուշելով կանչում է իւր բանաւոր հօտը 'ի չուրս հանգստեան և յադն երկնաւոր, որոնք գտնվում են Աստուածաշունչ սուրբ Գրոց պալար վայրերում, պարտաստունը ուրեմն ար-ժանաւոր հօտ լինել այս բարի և քաղցր Հոգեւորական, որ ամենայն արեւութեամբ պատրաստ է զարնել և 'ի բաց ցրուել ոչխարաղբիւստ գայլերն իւր անմեղ գառներով փարախից:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ.

Տպագրութեան համար պատրաստ-վում է մեր աշխատակից Պ. Հեռագրի-տակի ճանապարհորդութիւնն 'ի Ս. Եջ-միածին և այլ տեղեր:

Բաժնակ ծախողներէ մէկն ու մէկին խորհուրդ ենք տալիս մեր քաղաքական կուսքին կից մի կրպակ բանալ, որ ընթեր-ցարանում լրագրիներ կարգացողները յարմարութիւն ունենան բամբակով ա-կանջները խցել ընթերցարանին կից սե-նակից լսողոյ պ. պ. աւագների գո-ռում գոչումից, կարող ենք երաշխաւո-րել, որ լաւ աւետուր կը լինի:

Թիֆլիսից պ. Ռուբին մեզ հաղոր-դում է. — Այստեղ մի մասնախումբ կաղ-մուցեալ, որի պարտաւորութիւնն է մի-քանի հարիւր փառանաւոր մշակներ վար-ձելով՝ նոցա վերայ պարագ դնել ամեն փողոցի զէլին սպասել և Հայոց Բարե-գործական (Եկեղեցական) անդամ տեսա-ծին պէս առանց ձայն հանելու շաղա-կել և այդպիսով մէկը միւսին յանձնե-լով՝ հասցնել մինչև ընկերութեան խոր-հրդարանի դռնից՝ նիստերին ներկայ դնուելու:

Եթէ Հայկիի բաժանորդների թիւը մինչև Յունվարի 25-ը հասնելու լինի 1500-ի՝ այն ժամանակ մենք կանոնաւոր կերպով ամիսը մի անգամ Գրատարա-կները մեր ամսագիրը, իսկ եթէ ոչ՝ եր-կու ամիսը մի անգամ:

Ներողութիւն ենք խնդրում մեր բաղ-մաթիւ թղթակիցներից, որ նոցա նա-մակներին, որք անպագար տեղում էին խմբագրութեան մէջ մեզնից անկախ

Արթուր Հոգեւորական այժմէնիսկ տեսնում է դրած իւր առաջին հոգեւոր վշտերի և տառապանքների այն պղտոր բաժակը, որը պէտք է լամէ և մինչև վերջին մրուրը քամէ իւր սերտ սիրելի դաւակաց բարօրութեան, բարոյական կրթութեան և մտաւոր զարգացման հա-մար, նա երբեք կարող չէ ակնկալու-թիւն ունենալ և խաղաղ կեանքի, Հայ-րապետական պաշտօնի հետ առաւ իւր ուսոց վրայ մեր այն լուծը, որը ծանրա-ցած է ազգի և եկեղեցւոյ հոգեւորով, արդէն բաց է Նորին Վեհափառութեան առաջին նախադասութեան սովակի տա-պաղէզը, ուր իւր դառն քրտամբք և աշ-խատութեամբ, ճգամբք և տեսութեամբ զո՛ւ պէտք է դառնայ ազգի և եկեղեց-ւոյ օգտին ծառայող բարեբար անձանց համար պատրաստուած սեղանի վրայ, 'իսկ միայն արծուի նման պէտք է ժո-ղով գրել ու դուռէ հօր թևերի տակ իւր սիրելի ձակուկները, աղաւ ազան-լով նրանց կեանքի և զարգացման ան-ամօթ թշնամի վատ ազէտութեան ճան-կերից: Նա է միայն մեր յայտն ու ա-պաւնը և ազգի բազմադարեան և վըշ-տալից ծերութեան բարոյական խա-րիսին և նեցուկը:

Օրհնեցէք ուրեմն, օրհնեցէք, ով քա-հանայք և ժողովուրդք Օգոստոսիաւ ողորմած կայսեր ԱՂ.Լ.ՔԱՍԵՒՐ ԱՂ.Լ.ՔԱՍԵՒՐՈՎՍԻՆ, որոյ հովանաւորու-թեան ներքոյ վայելում ենք անդորու-թիւն, օրհնեցէք Նորին Վեհափա-ռութեան կեանքը և բաղկատարած մաղթեցէք Արարչից, որ դարերից 'ի վեր անըուն աչքը հսկում է սուրբ Գրի-գոր Լուսաւորչի՝ իւր սիրելի քաջ նա-խադասի հոգեմէն զաւակացս վերայ, որպէս զի միջնորդութեամբ հաշարար սուրբ անմահ պատարագիս տացէ 'ի-րան Վեհափառութեան անձի առողջու-թիւն, որով կարող լինի յառաջ տանել

պատճառներով ցարդ անախ մնացին, խօսք ենք տալիս, որ նոքա պարբերա-ւոր կ'ընտարարաւորին եկող Յունվարից:

Այստեղ ընկերութիւն կազմելու միտք կայ առաջիկայ տօնելի պատճառով ցիրկապա՛ս պ. Ֆիւրերին մի արժանա-ւոր ընծայ գրելու 'ի արիտուր այն բա-յրեարութեան, որ նա օր առաջ դա-տարկելով շատերի գրգռները՝ աղա-տեց նոցա ջանք թոր գալուց:

ՀԱՅԵԼԻ ՀԵՌԱՊԵՐԵՐ.

ԲԱՊՈՒ 10 դեկտ. — Պ. Աղամանին իւր հորհուրէ խաղի համար ինչ ասես՝ տուինք, այժմ ինչ էք խորհուրդ տա-լիս, ինչ նոր ընծայ տանք:

ՊՈՒՍ 15 դեկտ. — Հոս ընկերութիւն մի կազմեցաւ տեղւոյ հաւուստներին, որոյ միակ նպատակը Ռուսաստանց վեր-ջին ծայր թշուառութեան մէջ հեծող ռուսացեալ և ռուսացուհեաց օգնելն է զրամաղէս: Ընկերութեան ատենապետ կարգուած է Ամբաստան Ժ. Վ. Ռուբի-նեան, իսկ փոխ-ատենապետ տարագիր խմբագիր պարոն Այվաղեան:

ԵՐԵՒԱՆ 18 դեկտ. — Գուլամիրեանի օրացոյցները զինն բիրթի վրայ յան-կարծ ընկաւ:

ԲԱՊՈՒ 20 դեկտ. — Այսօր չառ ձիւն եկաւ Բագուայ գլխին:

ՊԱՏԱՍԽԱՆԻԲ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ.

ԲԱՊՈՒ. Յարգելի թատերասէներին, — Մի տակաւ նախ է մի տուի լուցկի: ՊՈՒՍ. Պ. Աղգ. Ա. քաղաղին. — Մեր կազմը հայրսրերի ձեռքը կ'համբուրէ:

Իւր ազգային և եկեղեցական շահերը. և պատրաստեցէք ձեզ ամենայն մտեր-մութեամբ՝ թե և թիկունք լինել նրան, իւր բոլոր ազգայն հորձուներէն անց մէջ, հաւատացէք յԱստուած և յիս, նորա փառքը, կեանքը և ուրախութիւնը միայն իւր հոգեւոր զաւակաց բարօրու-թիւնն է և երջանկութիւնը:

Յ. Տ. Գ.

ԱՆՈՒՍԱՆՈՉՈՒԹԻՒՆ

Վեհափառ Տ. Մեղու Սեպտեմբրի Կապու-կոնի ամենայն Հայոց:

Գեկտ. 5-ին ի տօնի սրբոց Հարցն եղեպտացոյց կատարուեց և Վեհափառ Տէր Մակար Սրբազնագոյն կաթողի-կոսի անուանախոյնութեան տօնը:

Գեկտ. 4-ին երկրորդ ժամերգու-թիւնից յետոյ, եկեղեցւոյ ուխտը եկե-ղեցական սպասուք տեղի կալաւ Վեհա-րանի արտաքին գրան մօտ. Վեհափառ Հայրապետը իջաւ Վեհաբանից և չուր-ջուս, խաչ, գաւաղան առնելուց յետոյ, սովորական թափօրով եկաւ եկեղեցի. Ս. Իջման սեղանի առաջ քաղեց «Ու-րախ եղէ՛ս սաղմոսը և «ի մէջ տաճա-րիս» աղօթքը ասելով սուրբ Սեղանին երկրպագելուց յետոյ կանգնեց յատկա-ցեալ տեղը և կատարուեց նախատօնակ սրբոց Հարցն եղեպտացոյց:

Հետեւեալ օրը (5-ին), նախ քան սուրբ պատարագը, բոլոր միաբանութիւնը և ձեմարանի աշակերտք խմբուեցին Վե-հարանի (Եղեպտաց) կանոնակարգէն, ուր և ի ներկայութեան Նորին Վեհափա-ռութեան կատարուեց մաղթանք, Մաղ-թանքի ժամանակ Միաբանութեան և ձեմարանի կողմից մի մի ձառ կարդա-ցուեց, յաւարտ՝ Նորին Վեհափառու-թիւնը օրհնելով Միաբանութեան, ձե-

Այվաղեանին էլ ողջունելով կասեք, որ թող մեր զարմանին այսուհետ չլիպ-չին՝ իրանց զարմանը չուղեցնէք:

ԵՐԵՒԱՆ. Այդ վատ նշան է. պատե-րազմ կլինի անշուշտ:

ԲԱՊՈՒ. Կարծում ենք ձեր զէլին Աղամանի թափելիք ձիւնից մեծ ձի է: Կարող չէ լինիլ, իսկ մեր զէլին այլ ևս ձիւն չկայ թափելու, ինչ որ թափելու կար՝ պարոն Ֆիւրերը թափեց ու զնաց:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԵՐ.

(Տեղեկատու ֆեմինիստական):

ՄԿՆԵՐ. Շատ գէտ տեսակից, գտն-վում են ռուսացեալ զրգաններում:

ՈՉՍԱՐ. Շատ կան միամիտ, չաղվի և բրդոտ, խուզվում են միշտ մեր կլուր-ներում:

ԱՂՈՒՆԱՍ. Երեք հատ միայն կան, բայց քոստով են և միշտ իրար հետ մանդալով՝ կաղմում են կարծես մի տե-սակ և ապակի տակ:

ԳԱՌՆՈՒԿՆԵՐ. Անթիւ անհամար, բայց արածելու տեղից զրկուած՝ խոտ չունին ուտելու, անհամար դատիկն կը-սպասեն:

ԿՈՎԵՐ. Շատ կան նոյնպէս, բայց չառ կիթելուց՝ ստիքները արկնոտած:

ԵՂՆԵՐ. Չարաչ կենդանիք, բայց ցրտի պատճառով անըռ մնացած:

ԷՇԵՐ. Մի քանի հատ և այն էլ անտէր մնացած, ըստ որում տէրը վազուց է ինչ տիրացու է դարձած:

ՍԱՐԳ. Մի հատ ունիք՝ և այն ձե-րացած, ճանձերն էլ մի քիչ խելքի են եկած:

(Կը շարունակվի)

Խմբագիր-հրատարակիչ՝ Փառնապետ

մարանի աշակերտներին և Հայոց ազգին հետեւել խրատը հաճեցաւ խօսել առ Միւրաքանութիւնն և առ ներկայ դատաւան։

«Գոհ եմք զամենեւնի զձեռք, զի վայելեալ կարգաւորութեամբ կատարեցիք զմարտն»։

«Մեք, որ զարբոյ Հայոց և զիշտացւոց կատարեմք զտօն և զնոյն կրօնաւորութեան ունիմք զկոչումն, հետեւող լեալ վարացն նոցին, բանիս սրբոյն Յովհաննու առաքելոյ և աստուածաբան աւետարանչի աղօթեցոյք առ բարձրեալն Աստուած, զի նա

«Արար լիցի ի բարեք կրօնաւորութեան մերում, ինչպսոյց ի սուրբ կեանքս մեր, հանդիպէ ի պարկեշտ վարքս մեր, անհոգ լիցի ի ժուժկալութեանս մերում, հաճեցի ի միաբանութեանս մերում, ծայտեցի ի զգաստութեանս մերում, բերկրեցի ի սրբելս մերում զնա աշխարհ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտեանից, ամէն»։

Հանդիսաւոր սուրբ պատարագից յետոյ, ժամը 1-ին յետ ճաշու միաբանութեան սեղանատանը ճաշեցին խառն բազմութիւն հրաւիրելոց, և Կրեպապարիս Սերովիք ի զգաստութեանս մերում, արեց Նորին Մեծութեան Օգոստոսիաւ Կայսեր Ալեքսանդր Ալեքսանդրովիչին կենաց և յաջողութեան, Վահագն Տ. Մակար Սրբադէպոսին Կաթողիկոսի բարօրութեան և երջանկութեան և Կաթողիկէ Մայր եկեղեցւոյ Սրբոյ Եւջիմիոսի ու Հայոց ազգի յարատեւ հաստատութեան համար։

Այս բարեմաղթութիւնները ընդունեցին սրտեւանդն ողորութեամբ Գաւրտ սեղանին բաղմանքն ուրախ և զուարթ տպաւորութեամբ ցրուեցին։ Երեկոյեան ճրագարայց եղաւ։

(«Արարատ»)

«ԱՐՁԱԳԱՆՔԻ» ԱՇԽԱՏԱԿԻՑ Պ. ԲԸ-ԺԻՇԿԻՆԻՍՏ ԲԻՆ

«Արձագանքի» մէջ ոմն Բժիշկ-Գոկոյ, հրատարակէր «Մեղու Հայաստանի» իրրեւ գատաւոր բժշկական հարցերում յօդուածը։ Կարգացիք, բայց այդ յօդուածը մեր հասցէին չէր, այլ պատասխան էր մեծ. Բժ. պ. Մկրտչեանցի հրատարակած տետրին, որոյ մասին «Մեղու»-ն իւր 96 համարում մի լուր էր տպել։ Չը գիտենք, թէ ինչո՞ւ մեզ էր ուղղած յօդուածը, արդեօք սխալմամբ էր, թէ պ. Բժ. Գոկոյ-ը երկիւղէր կրել ուղղակի վեճարանութիւն բանալ բժշկական հարցերում այդ առարկայի մէջ մի այլ մասնագէտի հետ և անտեղի կերպով մեզ էր նուիրել իւր զբոսութիւնը։

Պ. Գոկոյի յանդուգն պահանջին, որ մենք բժշկական հարցերում բժշկացի մի խմբի աւելի պէտք է կշռու տանք քան որ և է բժշկի կարծեաց, մենք ընաւ համաձայն չենք, քանի նա ինքն էլ համոզուած է, որ իւր և պ. Բաբայանների նըման երկու գիւթին բժիշկներին և թէ կշիռը մի թաթում գնինք և գիտութեան մէջ հիշմանութիւն ունեցող մէկին միւս թաթումը վերջին իւր գիտութեամբ ծանր կը քաշէ։

Պ. Գոկոյի անձնաւորութիւնը մեզին է մեզ համար, է նա բժիշկ

մարդոց, թէ անասնոց ու զաղանոց, չը գիտենք։ Նորա յօդուածում ուղղակի մեզ վերաբերող մասը միայն մեր նախանձն է առ մեծ. պ. Բժ. Բաբայան-Բաբայանն, որովհետեւ զա հակառակ է եղել մեզ, Ն. հ. զարդուում երբ մենք այստեղ տեսչի պաշտօնակատար էինք։

ձեռնարկ է. մենք իրրեւ տեսչի պաշտօնակատար երբէք պ. Բաբայանին թէ հոգաբարձական և թէ բժշկական գործունէութեան համակրած չենք։ Նորա անհանգիստ ընդթափումն անտարբեր վարմունքը դէպի իւր ստանձնած բժշկական պաշտօնը զարդոյի մէջ նորա կողմ վարմունքը հիւանդներին հետ նորա անյաւըղ բժշկութիւնը, որ արդեօք հետեւանք էր տղիտութեան թէ անուշադրութեան, մեզ միշտ զայրացրել է. հետեւաբար և նորա կողմից էլ երբէք համակրութիւն սպասած չենք և կարիք էլ ունեցած չենք զրան ինչպէս և զբան նշանակութիւն տուած չենք։ Իսկ նախանձնը նորա որ և է յատկութեան ամօթ ախտի բերէր մեզ։ Ինչո՞ւ պիտի նախանձնէինք, մենք բժիշկ լինելու ցանկութիւն երբէք ունեցած չենք, որ արտօնութիւն վայելէինք մէկին խոյանելու, միւսին կուրացնելու, երրորդին մահացնելու։ Երբ և պ. Գոկոյը նախանձնութեամբ իսկ իսկալութեան հետ խառնէր։ Մենք իսկալով բնաւորութիւն չ'ունենք, մեզ ձանաղդները կը ձանաչեն, մեզ չը ձանաղդներին տակիք չունենք։ Եթէ ունենայինք էլ իսկալով ողի վերաբերութեամբ պ. Բաբայանի — Բաբայանների նմանների ուս պահելը կամ հանելը մեր պատուի համար շատ ծանր կը համարէինք, այդքան է մեր աչքում այդպիսեաց արժանիքը։

Ն. հ. զարդուում մեր պաշտօնակատարութեան ժամանակ անցած դէպքերի սեւ քօղը բարձրացնել չենք կարծում թէ պատուաբեր լինի պ. Բաբայան-Բաբայաններին։ Եթէ ըստ պ. Գոկոյին, նոքա ցանկութիւն կ'ունենան, թող բարձրացնեն իրանք այդ քօղը իբրեւ հոգաբարձուք, որովհետեւ նոքա գործերում ամէն այն ժամանակվան իրողութեանց քննութիւնը և գործերը կան, ինչպէս և ժամանակակից մարդիկ թէ ուսուցիչը ու հոգաբարձուք և թէ աշակերտը, որոնք այժմ իրրեւ անկախ անձինք կարող են հրապարակաւ վիճել արդարութեան, կենդանի են, և մենք ամենայն սիրով կ'ընդունենք այդպիսեաց հրաւերն ու պատուով և ծանրութեամբ կը վարենք վեճարանութիւնը։

Պ. Գոկոյի այս հարցն մեզին կերպով շօշափելը մեզ կամեմք տակ է գցում նորա անձնաւորութեան մասին և կարծելէ տալիս որ նա նման է փառանքին, որ իւր զուրթը ձեռք է կոխել ու կարծում է թէ իրան չեն տեսնում միջոցեւ պոչը դուրսն է։ Եթէ մեր կամեմքն ուղիղ է, ուրեմն և պ.

Գոկոյի առաջ բերած առաձն էլ ձեռնարկ է, թէ պտուղն զըրկեցաւ, իւր խուփը դառն։ Պ. Գոկոյի հիւանդ և զրգուշած ուղեղի պտուղն էլ իւր յարմարաւոր տեղը գտել է «Արձագանքի» մէջ, որ գուցէ նորա արդի գիշերը կամեցէ իւր ընթերցողներին զիմակահանդէս ներկայացնել և գտել է զիմակաւոր Գոկոյին։

ՏՐԱՅՈՒՄԱ ՀԻՄԱՆԳՈՒԹԻՒՆ Ս. ԵՋՄԻԱՄԵԱՅ ՀԵՄԱՄԱՆՈՒՄ

Հոկտեմբեր ամի 12-ին Համարանի վարչութիւնը բժիշկ մեծ. պ. Մկրտչեան Զարգարեանից մի յայտարարութիւն թ. 24 ստացաւ, թէ «արախոսան» կոչուած վտանգաւոր և վարակիչ աչքացաւութիւնը օրէցօր աւելանում է և կարող է ընդհանրանալ աշակերտների մէջ, ուստի հարկաւոր է ծանր հիւանդներին հեռացնել Համարանից։ Պ. Բժիշկի այս յայտարարութիւնը ընդունելով վտանգը ընկնելու բոլոր աշակերտներին աչքերը և դառնք որ քսան և չորս զիշերօթիկ և երթեկի աշակերտաց աչք արդէն վարակուած էին այս հիւանդութեամբ։ Գրանց ամենքին շուտով ուղարկեցին իւրաքանչիւրին իւր հայրենիքը, որպէս զի այստեղ Համարանում մնալով պատճառ չը լինին և ուրիշների վարակման։

Սակայն երկու ամիսը յետոյ երբ որ հայրենիք ուղարկուածներից մի քանիսն արդէն յետ էին դարձել Համարան հիւանդութիւնից բժշկուած, և կարծում էինք թէ աչքացաւութեան այս ախտը վերացել էր, այս ամիս 16-ին Համարանի պ. Բժիշկի կրկին յայտարարութեամբ թ. 27 խմայանք թէ գեղ. աւելի սաստիկ կերպով շարունակուած էր, և այժմ պէտք էր անպատճառ անհրաժեշտ միջոցներ գործդնել բոլորովին տարափոխիկ հիւանդութեան (էպիդէմիա) առաջնաւելու համար։ Մենք ևս այսմասին զեկուցեցինք Նորին Վահագնութեան ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին, որ հրամայեց հրաւիրել երեւանի բազմաթիւ բժշկապետ մեծ. պ. Յակոբ Գալստեանին գալ և Համարանի պ. Բժիշկի հետ միասին քննել աշակերտների աչքերը։ Ամիս 19-ին քննութիւնից դուրս եկաւ, որ քառասուն և չորս աշակերտաց աչք վարակուած էին «բորբոքային» տարածած կոչուած ախտով, իսկ երեսուն և ութը նորա զօրք տեսակով, որով ընդ ամենը լինում են ութսուն և երկու աչքացաւով հիւանդ աշակերտ, որոնցից յիսուն և երեք զիշերօթիկ են, իսկ քսան և ինը երթեկի։ Քննութիւնից յետոյ մեծ. պ. Բժիշկները մատուցին Նորին Վահագնութեան բժշկական խորհուրդի արձանագրութիւնը, որի պատճէնն է.

ԱՐՁԱԳԱՆՔԻՆԻՆ.

«Մենք ի ներքոյ ստորագրեալք»

գննելով զաչք աշակերտաց Համարանի Մայր Աթոռոյ Սրբոյ Եւջիմիոսի, գտար ի նոցանէ 82 աշակերտս տկար աչք տրախոմ (trachoma) ցաւք, ի յիշեալ տկարացն 44 աշակերտը զվտանգաւոր և վարակիչ (բորբոքային) դատահան ունին հիւանդութեան Միւս 38 թէ և այսպէս անուանեալ զնոր տրախոմ ունին, որ ոչ է վարակիչ՝ սակայն յանձնող պայմանս մնալով այնքիկ իսկ մարմին վտանգաւոր և վարակիչ դառնալ և այնու իսկ բաղմոցացանի զթիւ հիւանդաց ի Համարանի և բազումս թշուառացուցանել։ Ուստի զայս եղրակացութիւն արարաք՝ զախտացեալս տրախոմով հիւանդաց անյապաղ ի Համարանէն, բայց ոչ ի միւս տեղաւ ժողովել։ Բայց յայտնեն զվտանգաւոր և վարակիչ տեսակի յաւանձին բնակարանի ունել պարտ է, իսկ զնոր տեսակի յաւանձին տեղաւ հսկել»։

Ի 20 Գեղարքունիքի 1885 ամի ի վարչապետ։

Բժ. Յ. Գալստեան,

Բժ. Զարգարեանց,

Այս արձանագրութեան համեմատ Նորին Վահագնութեան հրամանով Համարանի վարչութիւնը քսան և ինը երթեկի աշակերտներին դատից արձակեց, մինչև որ բժշկուին. իսկ զիշերօթիկներին, որովհետեւ Համարանից դուրս Եւջիմիոսի վանքում կամ Վաղարշապատում առանձին յարմարաւոր տեղեր չը կային նրանց ամենքին պահելու համար՝ ուղարկեցին իւրաքանչիւրին իւրեանց հայրենիքը ժամանակաւորապէս, որ եթէ մինչև ամառուայ արձակուրդը ապաքինուին, նորից յետ դառնան Համարան։ Այլ և հիւանդներից մի քանիսին, որոնց՝ որովհետեւ ճաշկատանից և Պարսկաստանից կամ Ռուսաստանի հեռաւոր տեղերից էին չէր կարելի իւրեանց հայրենիքն ուղարկել ծանապարհներ և եղանակի դժուարութեան պատճառաւ, հեռացրինք Համարանի շինութիւնից՝ պահելով Եւջիմիոսի Կաթարապատ հիւանդանոց և որոնց բժշկութեան ինչպէք Համարանիս պ. Բժիշկն է տանում։

Վաղարշապատում եղած երթեկի աշակերտների բժշկութեան նպատակով համար, Նորին Վահագնութեան հրամայեց զիւրեղից եղող զիշերօթիկ աշակերտներին ուղարկել արձակուրդի ժամանակ իւրեանց ծնողներին և ազգականներին մօտ, որպէս զի Համարանի շինութիւնը վարակիչ է թուեաւոր նիւթերից մաքրովն։

Մեծ. պարոն խմբագիր, որովհետեւ Համարանում անցած այս իրողութեան մասին հասարակութեան մէջ զանազան կարծիքներ կարող են տեսնուել, որոնք հարկ համարեցինք այս զրուցութիւնն ուղարկել Ձեզ խմբագրի, որ այդպէք Ձեր

լրագրի մէջ ի լուր և ի ստոյգ տեղեկութիւն հասարակութեան։

Տեսուչ Համարանի՝

Ն. Խորոյան.

26 Գեղարքունիքի,

Ս. Եւջիմիոսի։

† Ամսոյս 2-ին կատարվեցաւ քաղաքային խորհրդարանի խառնու Սիմէոն Պետրոսեան Աղապթեանցի յուղարկաւորութիւնը, Հանդուցեալը նշանաւոր էր իրրեւ պաշտպան քաղաքի շահերին և հասարակ դատարարի բարօրութեան, Յընթացքս քսան տարիների նա իրաւաւոր է եղել և ոչ մի անգամ քաղաքային խորհրդարանի նիստերից բացակայ եղած չէ։ Ամեն նշանաւոր տնտեսական խնդիրներ մասին նա վիճարանութեանց մասնակցութեամբ էր, ի բնէ նա հասկացող և ճարտար էր, Հանդուցելի վերայ ճառեր խօսեցին պ. պ. Գ. Խզմիրեանց և Եկապետ լրագրի ներկայացուցիչ Տրեսկովսկին։

*

*

Մեծ. պ. Գ. Վարդանեանց Արձագանքի մէջ առաջնորդութեամբ է կատարել յորդեան մեծ. պ. Ռ. Պատկանեանցի, որի մի քանի բանաստեղծութիւնը հայերէս մէջ մեծ ժողովրդականութիւն են ստացած, և շատ և շատ նպաստած են աղային զգացմանց ու եռանդի դարդացման, Ուստի և արդարութիւն է պ. Գ. Վարդանեանի առաջարկութեան վերայ ուշք դարձնելը։ Ի սրտէ համակրում ենք այդ յօդուածին և հրաւիրում ենք առաջարկողին կաղմել կարգադրի մի մասնագիտը և ծրագիր յօրեկանի։

*

*

Հմայեալ վարդապետ Արշարունին, համաձայն իւր ցանկութեան, որ յայտնած էր նամակով 1882 թ. օգոստոս 2-ին Նորին Օծութեան ի Տէր հանգուցեալ Գեորգ Կաթողիկոսին արձակած է Ս. Սինդի կարգաւորութեամբ կուսակրօն քահանայութիւնից և դատուած է ի շարս հարկատուաց, Այս մասին հոգեւոր իշխանութիւնը զեկուցած է մարմնաւոր իշխանութեան։

*

*

Ս. Եւջիմիոսից մեզ հաղորդութեամբ են, որ Նորին Օծութեան Ս. Մակար Կաթողիկոս կարգադրել է, որ բոլոր միաբանք միասին ճաշեն և ոչ որ իւր համար առանձին խոհանոց չունենայ, որ հակառակ է վանական կանոնաց։ Նորին Օծութիւնը պատուիրել է, որքան հարկ է լաւացնել միաբանաց մոռնոյն իսկ միաբանաց միւս մանր ծախուց համար՝ հանդերձի, փայտի, մոմի, թէյի, շաքարի և այլն, որոշել է սինդիկատաց 600 ռ. (փոխանակ 1200) և այլ միաբան վարդապետաց 300 ռուբլի տարեկան։

*

*

Նոյն տեղից գրում են, որ համաձայն Նորին Օծութեան հրամանի վիճակաւոր առաջնորդներին կարգած է ռոմիկ 3000 ռուբլի և պատուիրած է կաղմել վիճակային աստից համար շատ, որով հատուտուեն և որոշ կ'լինի ծախքն, որ մինչև ցայժմ տատանեալ վիճակի մէջ էր։

*

*

Նոյն տեղից տեղեկանում ենք, որ Երեմիայի նշանաւոր վանքի վանահայր նշանակվել է Գեր. Սերովիք Կաթողիկոսը, համաձայն իւր խնդրանաց։

*

*

Սաղի (печки) վերայ բացված նոր վաճառատեղին մեծ կենդանութիւն է ստանում, յաճախուց թիւը մեծ է։ Մասնաւոր շատ բերում են այնտեղ զիւղատնտեսական արդիւնաբերութիւնը։ Մտաւորական կամքի չիմութիւնը աւելի

կենդանութիւն կ'տայ նրան և ժողովրդին զիրար թիւն երկնեկութեան:

Թիֆլիզում ցրուած էր յայտարարութիւն, որ ամսոյ 3-ին երաժշտութեան ուսուցիչ մեծ. պ. Կնիսան իւր աշակերտներով Թիֆլիզի խորհրդարանի դռնփակում պէտք է կոնցերտ տայ: Յայտարարութեան մէջ յիշած էր, որ և հայկական երգեր (XIV դարի) պիտի անվանէ, իբրեւ իրան Կնիսանի երկամբութիւնը: Որքան մենք յիշում ենք, այս երգերը եւրոպական ձայնախնայների առաւ անցեալ ամառ հայր Եղնիկ Երզնկեանցն և յանձնեց պ. Կնիսային աչքէ անցուցանելու: Բայց զժողովրդաբար ամսոյ 3-ի կոնցերտի ժամանակ պ. Կնիսան իւր խոստումն չէ կատարել և այդ երգերը կոնցերտի ժամանակ չեն անվել: Գէթ պաշտէս են հաղորդում ներկայ եղողները:

Ամսոյ 4-ին Թիֆլիզ ժամանեց Սըրբազան Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունին, որ գնում է իր հայրենիք Պուրսա: Սըրբազան Վահրամ եպիսկոպոսը հանդուրձեալ Գեորգ կաթողիկոսի մահից յետ բնակվում էր Ս. Լիմիթում և վաղարապատում, սպասելով նորեն իր կաթողիկոսի գալուն, որ պէտք է թոյլատրէր նրան երթալու իւր հայրենիքը: Այսպէս էլ եղաւ:

Տեղւոյ «Ноб. Обозр.» լրագրում տպվեցաւ պ. Վ. Եղիազարեանի գործը, որ քննվել է Երևանի նախնական ատենու: Գործի ընթերցումից մարդ կարող էր միայն եղբայրացութեան հասնել, որ պ. Վ. Եղիազարեանցն արդար է: Բայց և այնպէս դատարանը նրան դատապարտել է:

Մեղքը լալով պարտքը տալով, ատում է առածը: Արձազանքի մէջ տալիւ է պ. Ն. Ս. Ղ. յօդուածի առթիւ, մենք կատարեցինք յայտնել, պ. Ա. Յովհաննիսեանի համակրութեան մասին գէպի կողմանի Բարեգործական Բնկերութիւնը: Պարտքը յայտնել էր, որ նա համակրում է այդ Բնկերութեան: Մենք ուրախ կ'ընենք սխալած լինելու: Բայց կ'ցանկայինք, որ նա ճշտութեամբ որոշած լինէր, թէ նորա համակրութիւնն որ թուականից է սխալ:

Իսկ պ. Ա. Յովհաննիսեանի այդ առթիւ ընկերութեան յայտարարութեան համար մեր ստացած 30 կոպ. յիշելը մեզ զարմացրեց նորա բարեխղճութեան վերաբերութեամբ: Նա լաւ գիտէ, որ մենք թէ այդ և թէ այդ ընկերութեանց, ինչպէս և շատ հասարակական ու ազգային հաստատութեանց, նոյնպէս և մասնաւոր յայտարարութիւնք ձիւ պէտք են թուոյ հրատարակել ենք, որքան նա գուցէ մազ չունի իր գլխին: Անցեալ տարի Մեղրի յայտարարութիւնք ընդունում էր մեծ. պ. Դավիթեանի գործակալութիւնը, որ և ստացել էր Բնկերութեանց մի անդամ, գուցէ քառորդ մասն արժողութեան, որից մեզ հասած է 30 կոպ.: Միթէ որ և է բարեմիտ մարդու կ'ընային այդպիսի դէպքը ձեռք առնել: Մենք հօբանքերի յայտարարութեանց համար տասնաւոր և հարիւրաւոր ռուբլիներ ստացած չենք:

Շնորհակալութեամբ ստացանք «Մարդիկ և իրք» կրթական և դամբանական ճառեր, երկամբութիւնը Կ. Պոլս. 1885. Իրքի հեղինակն է Ռ. Յ. Պէրսեկեան: Ճառերի մեծագոյն մասը տպուած է եղել զանազան լրագրաց՝ մասնաւոր

«Երկրագնդի» մէջ: Հեղինակը այժմ առանձին գրքով է հրատարակում:

Շնորհակալութեամբ ստացանք «Տեղեկագիր և Համարատութիւն Ազգ. Վարչութեան Զմիւռնիոյ 1881 Սկզբից 9 էն 1885 Յունիսի 25ը. Զմիւռնիա 1885.

Տեղեկագիր մէջ մանրամասնաբար գործ է բերած Զմիւռնիոյ Ազգ. Վարչութեան գործունէութիւնը, որ, որքան մենք ըմբռնեցինք, շատ գովելի և կանոնաւոր է: Եթէ չենք սխալվում դաւաճական վարչութեանց մէջ Զմիւռնիայից առաջինն է, որ իւր գործունէութեանց մասին հրատարակու համար և հաշիւ է տալիս:

Խմբագրութիւնս շնորհակալութեամբ ստացաւ «Արեւիկայի մահը» գրքիցը, որ թարգմանել է մեծ. պ. Յ. Մուրադեան, Արեւիկայի մահը նշանաւոր Գրիգորի գործերից մէկն է: Գրքիցի գինն է 10 կոպ:

Յունուարի 2-ին հայ դերասանական խումբը ներկայացրեց «Ալի-Բաթ» կոմիդիան և մի շօղովիլ: Երկու իսկ խումբն էլ ընդհանրապէս լաւ անցկացան:

Գիկտ. 17-ին, երեքշաբթի օրը, Վ. հախաւ Տէր Մակար Սրբազանգոյն Կաթողիկոսը բարեհաճեց այցելել ձմեռանին. յուսադրեց, քաջաբերեց և օրհնեց աշակերտներին, ուսուցչաց և այլ պաշտօնավարաց, այցելեց դատարանները, նախարանները, հիւանդանոցը, գրադարանը և այլն: Անձամբ նկատելով ամեն բան՝ անօրինեց ինչ որ հարկաւոր է, յորդորելով բոլորին ըստ իւրաքանչիւր աստիճանի՝ ձմեռելու իրանց կոչման պարտքը և անկերի կատարելով՝ վառաւորել թէ ձմեռանի անտէր և թէ իրանց սեպական կոչումը:

Նորին Վ. հախաւութիւնը ի գարձին՝ այցելեց և Միւսրանութեան կրկին սեղանատունները:

Արարտա:

Ա. Ս. Ս. Մակար Վ. հախաւ Հայրապետն Հայոց՝ շնորհաւորական հեռագիր ուղղեց են Աղլիմամբայ Ս. Խաչատուր Կաթողիկոսը, ինչպէս նաև Վանայ Առաջնորդական անդապա՝ Գ. Ս. Պ. Պոլսու եպիսկոպոս ի դիմաց բովանդակ վաղարարական աշխարհի, և Նորին Ս. Օծովութիւնն հաճեց գոհունակութեան ու օրհնութեան հեռագրով պատասխանել ամենուն ալ:

(Փոռնի)

Լոյս անտնով հրատարակող օրաթիւնը՝ որոյ արտոնութիւնը Պատրիարքարանն առած է Բ. Գրիգոր յանուն Տ. Հմայեակ Եպիսկոպոսի Գիմարեանի, իբրեւ կրօնական ձանդեկ հրատարակութեան պայմանաւ, վերջին ժամանակներս այս պայմանին բոլորովին հեռի գործնական պատճառաւ՝ արտոնատէր և պիսկոպոսն ի բացառութիւն կոչուեց է յատեն Կրօնական ժողովոյ, և ձանաչելով խորովոյն գիտողութեանց արդարութիւնը, գրով հրաժարեց և արտոնութիւնէն: Հետեւաբար, որոշմամբ Կրօնական ժողովոյ, գրուեց է ի Բ. Գրիգոր թէ հարկ է ջնջել այդ լրագրոյն համար արուած արտոնութիւնը:

Փոռնի:

Հայ յայտնի աչքը Ձիւնին իւր խմբով երեք շաբաթից ի վեր Թիֆլիզում է և ամենայն երեկոյ ժամը 7-ից մինչև 11 ամբողջ և երգում է պ. Գրիգոր Աւագեանի հիւրանոցում: Ունենալով իրենի

անալիս բազմութիւնով միշտ վերն է լինում հիւրանոցը:

Ապրիլ 20-ին, որ իւր խմբով հասարակ ժողովրդին առիթ է ապրիս փութանալ գիշերները ալ և ալ անկարգութիւնք անելու, հաւաքուել և հայ երգ ու հայ եղանակ լսել:

Լուսն էր որ ամսոյ 12-ին յօգուտ հայ. գրք. հրատ. ընկերութեան արուած պարանոցիցից գոյացել է մօտ 400 ռուբլի արդիւնք:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԹԻՖԼԻՍ, 15-ԻՆ ՅՈՒՆԻՎԱՐՍԻ.

Քաղաքական թերթիկը միայն արեւմտահայութիւնը զարարեցաւ: Գեղարարութիւնը զարարեցաւ: Գեղարարութիւնը մէջ. բայց գեղ ևս խաղաղութիւնը վերջնականապէս հաստատված չէ և կատարել տակ է նորա հաստատութիւնը:

Վերապահան պետութիւնը խաղաղութեան հաստատման համար համայն ծանուցադիր ուղղեցին Բաղնիսան պետութեանց որ զինաթափ լինին: Տաճկաստանն ու Բուլղարիան պատրաստակալութիւն յայտնեցին թէ այդ մասին համայնութիւնը կը տան Սերբիան և Յունաստանն էլ: Բայց այս երկուսի կողմից ոչ մի պատասխան չէր կայ և ինչպէս երևում է պատասխան էլ պատկառ կը լինի, որովհետեւ լուր կայ, որ նոքա միմեանց հետ յարաբերական և պաշտպանողական դաշնակցութիւն կապելու մասին բանակցութիւնք են անում ընդդէմ Տաճկաստանի:

Վերջին արգէն գրեթէ համայնութեան հասնել է Բուլղարիայի հետ պատրաստ է ձանաչելու երկու Բուլղարիաների միութիւնը միայն այն պայմանով որ նոքա ընդունեն սուլթանի բարձրագոյն իշխանութիւնն և ի գէպ նորա պատերազմի Յունաստանի և Սերբիայի դէմ զաշնակցեան նրան և իւրեանց զօրքերը միացնեն տաճիկ զօրաց հետ: Պարզ է, որ այս գիւրքը շատ ձեռնուռ է բուլղարներին, որոնք պատերազմից յետ իբրեւ դաշնակից Տաճկաստանի, սրանից ոչ միայն գրեթէ կատարեալ անկախութիւն կ'ստանան, այլ և գուցէ Մակեդոնիայի մի բանի զաւաճելուն էլ տիրանան: Բայց հարցը նրանումն է, թէ արդեօք կը համաձայնեն նոքա միմեանով մահա՞մուտականաց հետ թափել քրիստոնէից արիւն:

Ընթերցողի համար զարմանալի պիտի թուի, թէ ինչպէս Յունաստանն ու Սերբիան վստահանում են Տաճկաստանի դէմ պատերազմի և լանել մինչդեռ նորա կէս միլիոնի չափ լաւ զինաւորված զօրքերն այսօր բանակված են եւրոպական Տաճկաստանում: Յայտնի բան է, նոյն կողմից միայնակ իրանից զօրք թշնամու դէմ պատերազմին ան-

խոհեմութիւն կը չինէր, թէ նոքա գորա համար թե և թիկունք չուներային: Եւ գորա մէջն է նոյն համարձակութեան գաղափրքը: Սերբիան իրան թիկունք ունի Աւստրիան: Իսկ Յունաստանի ետևում են կանգնած երկու զօրք արեւմտեան ծովային պետութիւնք Ֆրանսիան և Անգլիան, որոնք չեն կամենալ յոր զինա իւրեանց շահերի: Բայց ևս ևս թիկունքով միայն համահասարակութիւնը իրար հարկաւորութիւնը՝ Սերբիան և Յունաստանը:

Վերջինները գիտեն, որ եթէ պատերազմում յաղթվին էլ, կամ նոյն խնամակալները հանդէս կը գան նոյն պաշտպանութեան համար և պատերազմը կ'ընդհանրանայ և կամ գոնէ իրանք ոչ մի հոգային զինա չեն կրել:

Այսպէս ուրեմն Եւրոպայի խաղաղութեան հորիզոնը կրկին ծածկվում է թուրք ամպերով, որոնք յրվել կարող է միայն երկուստեք սպառնացող երկուսի հօգով:

Տեսնելը սա այնքան ուժեղ կը լինի, թէ մարդկութեան ամենաբազմաթիւ մասը միանգամ էլ կը վճռէ իրեն զբաղեցնող խնդիրները զինքի գործութեան և արեւմտահայութեան յանձնել:

Ֆրանսիայում արգէն կազմակերպվեցաւ կառավարութիւնը, Հանրապետութիւնը հաստատուն է, պատգամաւորաց մեծամասնութեան հանրապետական կուսակցութեան պատկանելով: Թէ և սոցա մէջ բաժանումներ կան, բայց նոքա սերտութեամբ միանում են, երբ խնդիրը գալիս է հանրապետութեան պահպանութեան, արքայականների, բռնապարտականների դէմ: Սոյն գիւրքը միշտ բռնի համոզեց պատգամաւորաց ժողովի նախագահ Լուի-Բլանն, երբ 31-ին զեկտեմբերի կայացաւ կրկին պատգամաւորների նիստ, Նոյն ցանկութիւնը

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՆՆԵՐ

Ներսիսեան Ազգային-Հոգեւոր դպրոցի Զ. գատաւան աշակերտները ցաւօք արտի լայնում են իրենց սիրելի ընկեր՝ ՄՈՒՇԵՂ ՏԵՐ ՅԱՐՈՒԹԻՆՆԵԱՆԻ մահը և ինքզուրմ են նրա բարեկամներին և ընկերներին շնորհ բերել կիւրակի օրը՝ ամսոյ 19-ին Վանաց մայր եկեղեցին ներկայ գտնուելու հանդուցեալի հոգեհանգրուան:

ՇՈՒՏՈՎ ԼՈՅՍ ԿԸՏԵՍՆԻ

ՄՕԼԻԵՐԻ

ԵՐԵՒԱԿԱՅԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴ

Կոթողներգութեան 3 արարողութիւն — Թարգմ. Ֆրանսէզէնից

Ե. ԼԱՍԱՅԱՆ

Ինքզուրմ է բաժանորդներ հաւաքող յարգելի անձանց բարեհաճ լի մինչև յունուարի 20-ն վերադարձնել բաժանորդութիւնը այս հասցեով — Тифлисъ. Семинарія Пересыянъ Ерванду Лалаянцъ.

յայտնեց և ծերանոցի նախագահ Կարնոն, Երևան էլ ուրախութիւն յայտնեցին Գրիգորի երկրորդ անգամ Հանրապետութեան նախագահ ընտրվելուն և վճռվեցաւ զբաղվելու աւելի ներքին խնդիրներով: Գաղթական քաղաքականութեան վերաբերութեամբ որոշվեցաւ բաւականապէս տիրած երկիրներով և չընդարձակել նոյն սահմաններն և դոցա պահպանութեան համար կարեւոր ծախուց վարել ընդունվեցաւ: Պօլ Բէրն, որ Գամբուտայի նախարարութեան ժամանակ ազգային լուսաւորութեան պաշտօնեայ էր, նշանակվեցաւ երթալու Հուլ (Անտառի մայրաքաղաք) իբրեւ Ֆրանսիայի նախարար ներկայացուցիչ Անտառում և Տոնիկում:

Յունաստանի զինաւորութիւնը շարունակվում է եռանդով: Հաւաքած զօրքերի թիւը հասնում է 120,000-ի: Սահմանի վերայ բանակած են 72 հազար հոգի: Երբ պատերազմական գործողութիւնք սկսվին, Աթենքում հաւատացած են, որ 10,000 խալացի կամաւորներ պատրաստ են իրանց օգնութեան ձեռք կարկառել Յոյներին: Բաղնիսայից, Եպիրից և զխաւորապէս փոքր Ասիայից, Եգիպտոսից, Ռումիկիայից և Ռուսաստանից, կարեւոր ժամանակ օգնութիւն կ'հասնեն իրանց հայրենաց: Գրամական զօհարեութիւնք առատութեամբ գալիս են ամեն երկրներից, ուր բնակում են յոյներ: Արեւելեան Ռումիկայի յոյներն, սրանք Բուլղար զօրաց մէջ էին, դատաւր են լինում: Ներկայումս Կ. Պօլսում մօտ 500 այսպիսի անձինք կան: Սրանից չորս հոգի բուլղարական նշանազնեւում չըլտում են Կ. Պօլսի փաղոցներում ու յայտնել են ցանկութիւն մանկու յունական զօրաց մէջ ծառայելու: Եթէ յունական կառավարութիւնը նրանց ընդունէ, մնացածներն էլ կ'երթան:

Խմբագիր Պ. ՍԻՄԻՈՆԵԱՆՑ:

Հրատարակիչ Հ. ԵՆՅԻԱՃԵԱՆՑ: